Lehtitilaukset ja puhelinmyynnin lisäsääntely

HE 14/2022 vp

Eduskunnan talousvaliokunta
19.4.2022

medialiitto

Esitykseen tulisi lisätä lehtien myyntiä koskeva poikkeus

Jälkivahvistus kaventaisi lehtien myyntiä kohtuuttoman paljon suhteessa tavoiteltuun kuluttajan oikeuksien vahvistamiseen. Media-alan osalta säännös **ei ole oikeasuhtainen**.

Hallitusohjelmassa tavoitellaan sananvapautta ja demokratian toimivuutta **vahvistamalla** vastuullisen median toimintaedellytyksiä. Nyt esitetty sääntelyn kiristys **heikentäisi** mahdollisuuksia journalismin kustantamiseen.

Moniäänisen **lehdistön säilyminen** on viime kädessä myös kuluttajan ja kansalaisen etu.

Suomessa on asukaslukuun ja
-tiheyteen nähden poikkeuksellisen kattava ja moniääninen lehdistö.

Luotettava journalismi tukee demokratiaa ja vahvistaa kansalaisten resilisienssiä disinformaatiolle eli Suomen henkistä huoltovarmuutta.

Vahvan tilausmarkkinan tukipilari on puhelin tehokkaana tapana tavoittaa uudet lukijat.

Puhelinmyyntisääntelyn tiukentaminen vähentäisi lehtitilauksia sitä kautta lehtiä, journalismin määrää ja alan työpaikkoja. Lisäsääntely osuisi ajankohtaan, jossa sekä paperi- että jakelukustannukset nousevat poikkeuksellisen nopeasti.

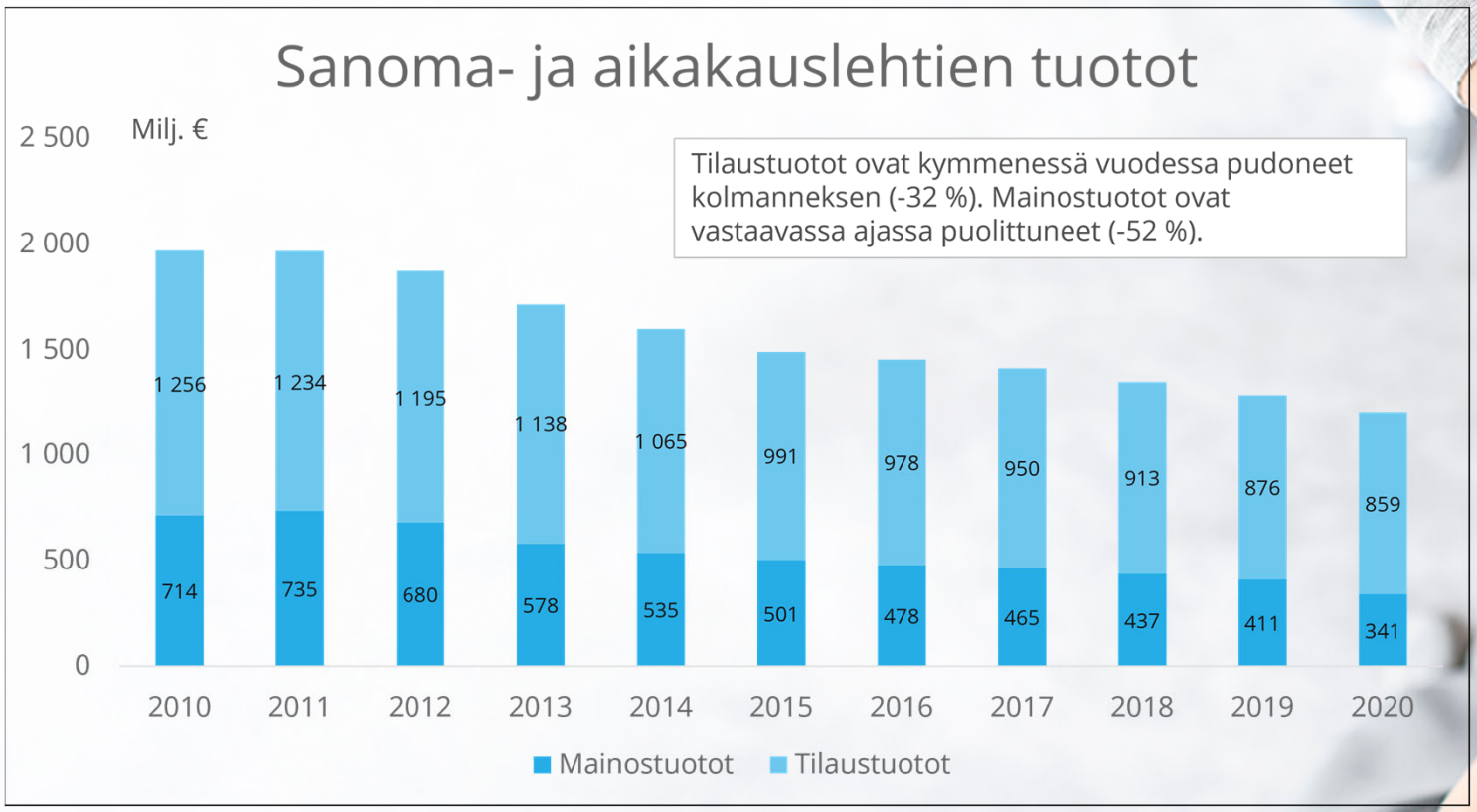
medialiitto

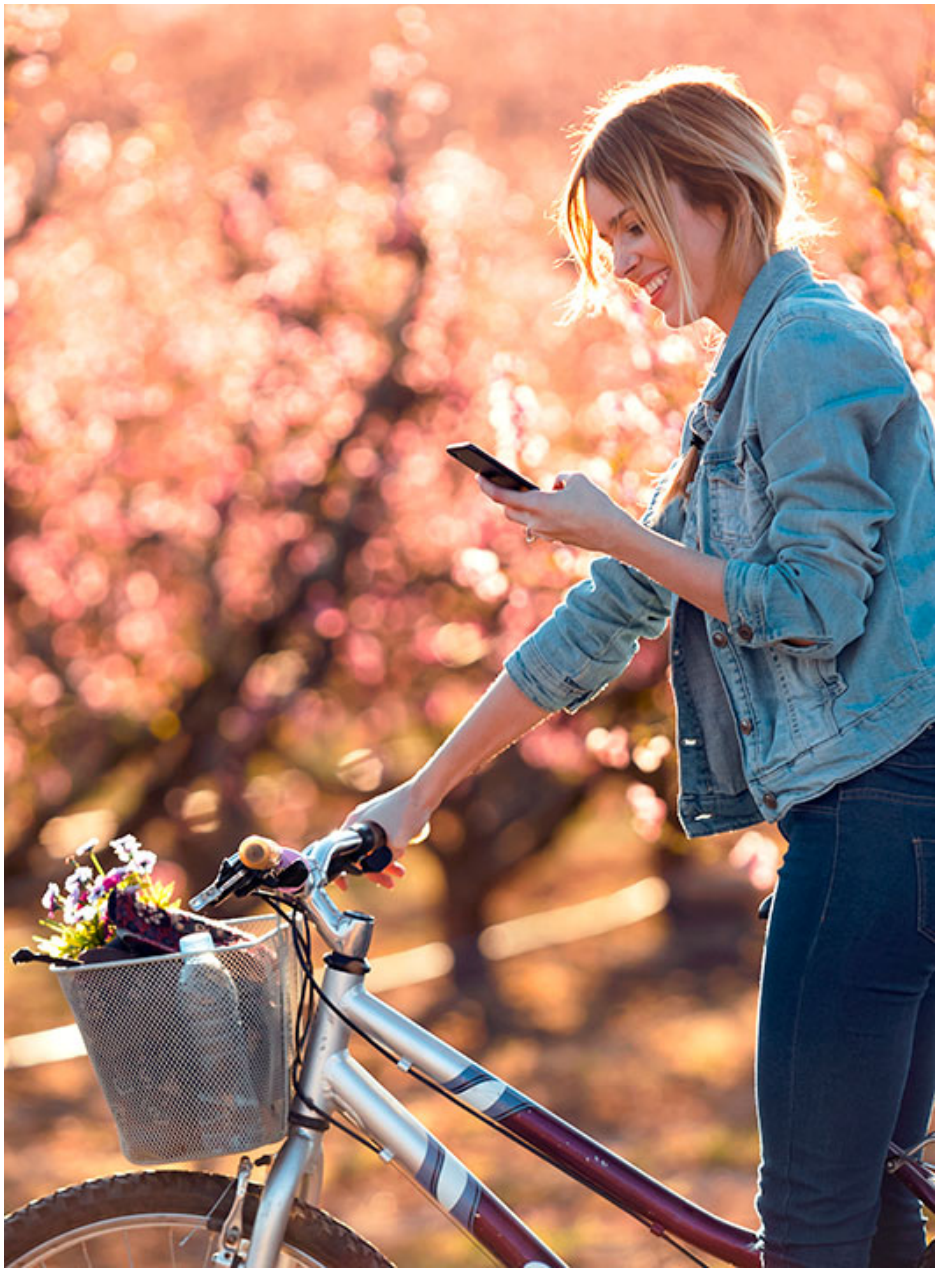

Lehdistön liiketoiminnassa on ennennäkemättömiä haasteita:

1) Mainonnan painopiste jatkaa siirtymistään globaaleille alustoille, jotka eivät tuota journalismia.
2) Laadukkaan journalismin tarjonta perustuu entistä enemmän lukijatuloihin.
3) Puhelinmyyntiin rinnastettavaa keinoa tavoittaa lukijoita ei Suomen yhdyskuntarakenteessa edelleenkään ole.
4) Puhelinmyynnin vaikeuttaminen vähentää tilauksia ja lukijamääriä. Tämä heikentää mainostilan arvoa ja voimistaa kielteistä vaikutusta.

Sanoma- ja aikakauslehtien tuotot
Milj. €
Tilaustuotot ovat kymmenessä vuodessa pudoneet kolmanneksen (-32 %). Mainostuotot ovat vastaavassa ajassa puolittuneet (-52 %).
2 500
2 000
1 500
1 000
500
0
1 256
1 234
1 195
1 138
1 065
991
978
950
913
876
859
714
735
680
578
535
501
478
465
437
411
341
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
Mainostuotot
Tilaustuotot

Miksi lehtimyynnin sääntelyn kiristys on suhteeton?

Lehtitilaus on **tuttu ja helposti ymmärrettävä tuote**. Niitä koskevia KKV-yhteydenottoja on volyymiin nähden erittäin vähän. Kuluttaja voi halutessaan helposti kieltää puhelinmarkkinoinnin.

Kustantajien **joustavat irtisanomisehdot** täydentävät laissa säädettyä peruutusoikeutta. Kuluttajan euromääräinen riski on pieni.

Lehden sisältö puhuu puolestaan. Ostopäätöstä voi harkita uudelleen tutustuttuaan lehteen. Yhteiskunnan tulisi **kannustaa lehtien tilaamiseen** ja lukemiseen, ei suojella kuluttajia siltä.

Markkinahäirikköjen torjuntaan **valvonta ja sanktiot** tehoavat koko myyntikanavan yleistä sääntelyä paremmin.

Lehtitilauksia koskevaan poikkeukseen on ministeriön mietinnössä valmis malli perusteluineen

12 a § Sopimuksen tekeminen puhelinmyynnissä

Jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa kuluttajalle puhelimessa kulutushyödykettä ja kuluttaja tällöin ilmoittaa halustaan tehdä sopimus elinkeinonharjoittajan kanssa, elinkeinonharjoittajan on puhelinkeskustelun jälkeen toimitettava tekemänsä tarjous kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla kuluttajalle. Jos kuluttaja ei ole pysyvällä tavalla puhelinkeskustelun jälkeen hyväksynyt elinkeinonharjoittajan pysyvällä tavalla toimittamaa tarjousta, sopimus ei sido kuluttajaa, eikä tältä tällöin saa vaatia maksua, hyödykkeen palauttamista tai säilyttämistä taikka muuta toimenpidettä.

Kuluttajalle on 1 momentin mukaisen tarjouksen toimittamisen yhteydessä ilmoitettava siitä, että jos tämä ei hyväksy kyseistä tarjousta pysyvällä tavalla, sopimus ei sido kuluttajaa eikä tällä ole velvollisuutta maksaa hyödykettä eikä palauttaa tai säilyttää sitä. Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että tarjous on toimitettu kuluttajalle 1 momentissa edellytetyllä tavalla ja että kuluttaja on saanut tässä momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta, jos kuluttaja on omasta aloitteestaan ottanut yhteyttä elinkeinonharjoittajaan tai jos elinkeinonharjoittaja on ottanut yhteyttä kuluttajaan tämän nimenomaisesta pyynnöstä.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta sanoma- tai aikakauslehtien puhelinmyyntiin.

medialiitto

Lisäsääntelyn negatiivisia vaikutuksia on mahdollista lieventää helpottamalla vahvistuksen muotoa

12 a § Sopimuksen tekeminen puhelinmyynnissä

Jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa kuluttajalle puhelimessa kulutushyödykettä ja kuluttaja tällöin ilmoittaa halustaan tehdä sopimus elinkeinonharjoittajan kanssa, elinkeinonharjoittajan on puhelinkeskustelun jälkeen toimitettava tekemänsä tarjous kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla kuluttajalle. Jos kuluttaja ei ole pysyvällä tavalla puhelinkeskustelun jälkeen hyväksynyt elinkeinonharjoittajan pysyvällä tavalla toimittamaa tarjousta, sopimus ei sido kuluttajaa, eikä tältä tällöin saa vaatia maksua, hyödykkeen palauttamista tai säilyttämistä taikka muuta toimenpidettä.

Kuluttajalle on 1 momentin mukaisen tarjouksen toimittamisen yhteydessä ilmoitettava siitä, että jos tämä ei hyväksy kyseistä tarjousta pysyvällä tavalla, sopimus ei sido kuluttajaa eikä tällä ole velvollisuutta maksaa hyödykettä eikä palauttaa tai säilyttää sitä. Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka siitä, että tarjous on toimitettu kuluttajalle 1 momentissa edellytetyllä tavalla ja että kuluttaja on saanut tässä momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta, jos kuluttaja on omasta aloitteestaan ottanut yhteyttä elinkeinonharjoittajaan tai jos elinkeinonharjoittaja on ottanut yhteyttä kuluttajaan tämän nimenomaisesta pyynnöstä.

Sanoma- ja aikakauslehtien puhelinmyynnissä kuluttaja voi vahvistaa tilauksen myös maksamalla vahvistuspyyntöön liitetyn laskun.

Mahdollinen vahvistuspyyntömalli

Lehtimyynnissä voitaisiin valita eri kohderyhmille sopivien vahvistustapojen välillä. Vahvistuspyyntöön liitetyn laskun kautta vahvistaminen palvelisi etenkin niitä lukijoita, joille digitaalisten välineiden käyttö on vähemmän tuttua.

Säännös lieventäisi vahvistuspakosta aiheutuvaa tilausten vähentymistä nimenomaan lehtien osalta. Lehtitilauksissa rahallinen riski on kuluttajalle pieni ja lehdistön toimintaedellytysten vahvistaminen on yhteiskunnalle tärkeää.

Vahvistuspyynnön vastaanottajalla olisi reilusti aikaa tutustua tilausehtoihin, ja maksaminen olisi yksinkertainen tapa vahvistaa tilaus ilman uutta kirjeenvaihtokierrosta.

Vahvistuspyyntö sisältäisi tilauksen ehdot pysyvässä muodossa sekä selkeän ohjeen siitä, että tilaus voidaan vahvistaa maksamalla mukaan liitetty lasku.

medialiitto

